

PHẦN BA : THIÊN NHIÊN, CON NGƯỜI Ở CÁC CHÂU LỤC

Bài 25. THẾ GIỚI RỘNG LỚN VÀ ĐA DẠNG

I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

HS cần :

- Nắm được sự phân chia thế giới thành lục địa và châu lục.
- Nắm vững một số khái niệm kinh tế cần thiết : thu nhập bình quân đầu người, tỉ lệ tử vong ở trẻ em và chỉ số phát triển con người, sử dụng các khái niệm này để phân loại các nước trên thế giới.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

- Phân biệt các lục địa và các châu lục trên thế giới.

GV giúp HS phân biệt được lục địa và châu lục, vận dụng khái niệm lục địa và châu lục vào việc quan sát lược đồ thế giới, quan sát quả Địa Cầu để xác định các lục địa, các châu lục, các đảo và các đại dương bao quanh.

- Tính thu nhập bình quân đầu người, tỉ lệ tử vong trẻ em ở một số quốc gia trên thế giới và sự phân biệt các quốc gia trên thế giới qua chỉ số phát triển con người.

GV cung cấp thông tin về thu nhập bình quân đầu người, tỉ lệ tử vong trẻ em, chỉ số HDI và vận dụng các chỉ tiêu này để phân loại một số quốc gia trên thế giới

III. CÁC PHƯƠNG TIỆN DẠY HỌC CẦN THIẾT

- Bản đồ Tự nhiên thế giới hoặc quả Địa Cầu.
- Bảng số liệu thống kê về GDP, dân số, số trẻ em tử vong và chỉ số phát triển con người của một số quốc gia trên thế giới.

IV – GỢI Ý TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC BÀI MỚI

1. Lời giới thiệu

Mở đầu bài học, GV có thể giới thiệu sự rộng lớn và đa dạng của thế giới, sau đó, GV tổ chức cho HS nghiên cứu SGK với hai trọng tâm lớn : Phân biệt lục địa và đại dương – Phân loại hai nhóm nước trên thế giới.

2. Gợi ý tiến trình bài học

a) Phân biệt các lục địa và các châu lục trên thế giới

GV tổ chức cho HS quan sát bản đồ Tự nhiên thế giới hoặc bản đồ Hành chính thế giới, hoặc chia lớp học thành từng nhóm nhỏ, mỗi nhóm được trang bị một quả Địa Cầu về địa lí tự nhiên và một quả Địa Cầu về địa lí hành chính, sau đó yêu cầu HS xác định các lục địa và các châu lục trên Trái Đất.

GV dùng phương pháp đàm thoại gợi mở hoặc phương pháp so sánh – đối chiếu để tổ chức HS nhận xét sự khác nhau giữa các châu lục và các lục địa.

- Các lục địa có biển và đại dương bao bọc.
- Các châu lục bao gồm các lục địa và các đảo thuộc lục địa đó.

GV hướng dẫn HS xác định tên các đại dương bao quanh từng lục địa, từng châu lục.

Lưu ý trong quá trình tổ chức cho HS quan sát bản đồ hoặc quả Địa Cầu, cần dùng phương pháp dạy học nêu vấn đề hoặc phương pháp so sánh – đối chiếu để HS phát hiện các điểm đặc biệt sau :

- Một lục địa bao gồm hai châu lục : lục địa Á – Âu bao gồm châu Á và châu Âu.
- Một châu lục bao gồm hai lục địa : châu Mĩ bao gồm lục địa Bắc Mĩ và lục địa Nam Mĩ.
- Một châu lục nằm dưới một lớp nước đóng thành băng : châu lục Nam Cực (lục địa Nam Cực) nằm dưới lớp băng dày trên 3000m.

b) Tính thu nhập bình quân đầu người, tỉ lệ tử vong của trẻ em ở một số quốc gia trên thế giới và phân biệt các quốc gia trên thế giới qua chỉ số phát triển con người

GV có thể đưa ra một vài số liệu thống kê về dân số và thu nhập quốc dân, số trẻ em tử vong và các số liệu có liên quan để HS tự tính thu nhập bình quân đầu người, tỉ lệ tử vong trẻ em và phân biệt các quốc gia trên thế giới thông qua chỉ số phát triển con người.

V – GỢI Ý TRẢ LỜI MỘT SỐ CÂU HỎI KHÓ

Câu hỏi 1. *Tại sao có thể nói : Thế giới chúng ta đang sống thật rộng lớn và đa dạng.*

Thế giới chúng ta đang sống thật rộng lớn vì : Địa bàn sinh sống của con người ngày càng mở rộng, con người đã có mặt trên tất cả các châu lục, trên

các đảo ngoài khơi xa. Con người còn vươn tới tầng bình lưu của khí quyển (trong các chuyến bay hàng không dân dụng), xuống tới thềm lục địa của các đại dương (trong các thiết bị lặn, các tàu ngầm...).

Thế giới chúng ta đang sống rất đa dạng vì :

+ Về hành chính : trên thế giới có trên 200 quốc gia và vùng lãnh thổ khác nhau về chế độ chính trị – xã hội.

+ Trong từng vùng lãnh thổ, có nhiều dân tộc khác nhau về phong tục, tập quán, tín ngưỡng, tiếng nói, văn hoá...

+ Trong các môi trường thiên nhiên, con người có nhiều hình thức tổ chức sản xuất nông nghiệp, công nghiệp và dịch vụ khác nhau, đi cùng với các hình thức tổ chức sản xuất này là các nền văn hoá khác nhau, các trình độ văn minh khác nhau, các quan niệm sống và mức sống khác nhau.

Sự tồn tại bên nhau, đan xen vào nhau, trao đổi và học hỏi lẫn nhau giữa các nền văn hoá trong thời đại thông tin càng làm tăng thêm tính đa dạng của thế giới.

Câu hỏi 2. *Dựa vào kiến thức đã học, sắp xếp các quốc gia trong bảng thành hai nhóm : các nước phát triển và các nước đang phát triển (số liệu năm 1997)*

Để phân loại và đánh giá trình độ phát triển kinh tế – xã hội của các quốc gia trên thế giới, người ta dựa vào ba chỉ tiêu :

– Thu nhập bình quân đầu người : trên 20.000 USD/năm là nước phát triển, dưới 20.000 USD là nước đang phát triển.

– Tỷ lệ tử vong trẻ em : rất thấp là nước phát triển, khá cao là nước đang phát triển.

– Chỉ số phát triển con người : gần bằng 1 là nước phát triển, dưới 0,7 là nước đang phát triển.

Chính vì thế :

– Các nước phát triển bao gồm : Hoa Kỳ và Đức...

– Các nước đang phát triển bao gồm : An-giê-ri, A-rập Xê-ut và Bra-xin...